

מצוה מן המובחר לצאת ק"ש, רצוני לצאת עכשיו את המ"ע, ואם מצוה מן המובחר בק"ש שאקרא אח"כ רצוני לצאת אז, ואם מצוה בשניהם רצוני לצאת בשניהם, ע"כ ואין חשש ברירה כיון שתולה בהלכה שהדבר כבר מבורר אלא שלנו אינו ידוע, והוא כמו בא חכם (בעירובין לו:) שאין חשש ברירה, וכן אין צריך תנאי כפול שא"צ כאן משפטי התנאי כיון דמתנה בהלכה שכבר מבורר והוא כתנאי דלשעבר שא"צ משפטי התנאי, ורק אם חושש שלא יקרא בזמן שאז מתנה באופן שתלוי במעשיו דמכאן ולהבא שאם לא יקרא בזמן רצונו לצאת עכשיו, בזה צריך תנאי ככל גדרי תנאים, ועיין בדברינו בח"א (סי' נ"ד) ובח"ג (סי' כ"ג) שביארנו היטב מהו ההן קודם ללאו, ומהו האופן שאין חשש ברירה, והאיך יש להתנות באופן שלא יהא חסרון של מילתא דליתא בשליחות ליתא בתנאי.

והנני מבאר כאן שורש הדברים, והיינו ביאור לשון התנאי שהבאנו כפי השיטות שיש בזה.

"אם" לפני הנץ הוא עיקר המצוה רצוני לצאת עכשיו" וכו', היינו כמו שמביא הגר"ז (סי' נ"ח סעיף ד') דאפילו אם אינו מתפלל עכשיו אומר ק"ש, והיינו משום שלכמה פוסקים בקריאה אחר הנץ יוצאין רק בדיעבד וכפשוטו לשון הרמב"ם, ואינו חושש על מה שאומר ק"ש בלי ברכה, כיון שמצות ק"ש הוא מדין ת"ת ויוצאין בברכת התורה (עיין מה שהארכנו בזה בח"ב סי' מ"ז), וכן סומך גאולה לתפלה בק"ש שאומר אחר כך, ובזה דוקא יוצא ק"ש מן המובחר וכדעת הפר"ח שם, וכן לגר"א המצוה מן המובחר כוונתיקין היא לקרות ק"ש קודם הנץ.

"ואם" מצוה מן המובחר לקרוא אחר הנץ רצוני לצאת אז". היינו כדעת הפוסקים שעיקר

החמה, היינו קודם סוף הנץ, ומש"כ שיברך ברכה אחרונה ^{מאמר חסידים} "עם הנץ החמה" היינו בסוף הנץ שתעלה כל השמש, והיינו דלהרמב"ם זמן ק"ש הוא מתחילת הנץ (והיינו הנץ האסטרונומי), שהיום כולו יהיה בקבלת עומ"ש, עד סוף הנץ שהוא כעישור שעה וכדכתב הרמב"ם והוא כעישור שעה, (ועיין מוע"ז ח"ד סי' שכ"א שהארכנו להוכיח ד"ז דלשיטת הרמב"ם זמן ק"ש הוא מתחילת הנץ, ורק בדיעבד יוצא קודם ^{מאמר חסידים} תחילת הנץ).

ואפשר דזהו שיטת הר"ת ביומא (לו: בתוד"ה אמר אביי) שפירש דוותיקין קורין ק"ש אחר הנץ, ואפשר נמי כוונתם דוותיקין קורין ק"ש מתחילת הנץ ותפלה בסוף הנץ בגמר עליית השמש, ועיקר מצות ק"ש לפי דבריו בתחילת הופעת השמש. (וע"ע בדברינו בח"ג סי' ל"א ובמוע"ז ח"ד סי' שכ"א ובח"ח סי' שכ"א שביארנו דלכתחילה יקרא ק"ש מתחילת הנץ (והיינו הנץ האסטרונומי) ותפלה בנץ הנראה עי"ש היטב), אבל בראשונים רבים ופשטות הסוגיא בפ"ג היא שמצות ק"ש קודם לנץ אף שלא הניץ עוד, וכן פוסק בפר"ח, ובגר"ז (סי' נ"ח) כתב שאפי' אם עדיין אינו מתפלל ישתדל לקרוא ק"ש לפני הנץ עכ"פ פרשה ראשונה. [וראיתי מובא שכ"ק האדמו"ר מגור רבי ישראל אלתר זצ"ל סיפר שנסע לילה שלם עם הקדוש ה"חפץ חיים" זצ"ל (אל הכנסיה הגדולה) ובהשכמה, ראה אותו מניח תפילין וקורא ק"ש וחולצן, והתפלל שחרית אח"כ בשעה יותר מאוחרת, ואמר האדמו"ר מגור שכפי הנראה רצה הח"ח לקרות ק"ש כוונתיקין אף שהתפלל אח"כ].

ולמעשה אני נוהג יום יום להשתדל לומר ק"ש סמוך לנץ, אף שאני מתפלל זמן רב אח"כ, ואני מתנה תנאי ואומר: אם כעת הוא